

Buitenposter plantje gaat malaria te lijf

Het klinkt te mooi om waar te zijn: een plantje uit Buitenpost dat miljoenen Afrikanen beschermt tegen malaria. Toch gaat Jan Willem Zwart van De Kruidhof het proberen. Zonder hulp van de farmaceutische industrie.

Jan Willem Zwart tussen zijn wonderplantjes, de *Artemisia annua* Buitenpost.

Foto LC/Niels Westra

Door Stef Altena

BUITENPOST - Je zou er zo aan voorbij lopen. Tussen de honderden spectaculair bloeiende bloemen-, planten- en kruidensoorten valt het groene perk met het bordje 'Artemisia annua Buitenpost' nou niet echt op. En toch is het circa 40 centimeter hoge plantje een van de bijzonderder in de collectie van De Kruidhof in Buitenpost.

Hoogleraar biofarmacie Olivier Kayser van de Rijksuniversiteit Groningen kwam er drie jaar geleden achter dat de *Artemisia annua* Buitenpost over een bijzondere eigenschap beschikt. Eentje waar Jan Willem Zwart, directeur van De Kruidhof, bijzonder trots op is: „Us plantsje hat fan alle soarten it grutste persintaazje artemisinine. Dat makket him tige nijsgjirich.” Artemisinine is het best werkende natuurlijke middel tegen malaria.

Volgens Zwart beschikt de *Artemisia annua* Buitenpost over zoveel van de werkzame stof, dat je er een zeer effectieve thee van kan trekken. „At in malariapasjint in bakje nimt, hellet dit de symptomen fan malaria direkt fuort. Hy of sy wurdt dan grif net siik.” Lekker is het drankje overigens niet. Volgens Zwart smaakt het naar mottenballen.

Vooraf voor kleine kinderen en zwangere vrouwen is malaria zeer gevaarlijk. Bij een verminderde weerstand loopt de patiënt kans een week lang erg ziek te worden, soms met de dood

tot gevolg. De artemisinine zorgt ervoor dat die week van gevaarlijke 'koude' koortsaanvallen uitblijft.

Tijdens de reizen die Zwart de afgelopen jaren maakte naar Zuid-Soedan en Oeganda, zag hij hoe wijdverbreid het malariaprobleem is in Centraal-Afri-

ka. „Sjochst minsken gewoan mei deadskisten achterop 'e fyts riden. At der wer ien oan dea gong is, wurdt der hiel maklik oer praat. Mar it giet wol om in minsk.”

In malarialanden moet volgens Zwart „elkenien in pear fan dizze planten om 'e doar ha”. Of

Chinees plantje in de Wâlden

De *Artemisia annua* (zoete alssem) komt oorspronkelijk uit China. In de traditionele Chinese geneeskunde wordt het plantje al duizenden jaren gebruikt. Het wordt sinds de vorige eeuw verwerkt in pillen tegen malaria. Sinds de jaren zestig teelt ook De Kruidhof in Buitenpost de plant. Onderzoekers hebben ontdekt dat de *Artemisia annua* Buitenpost een veel hoger percentage van de werkzame stof artemisinine bevat. Dit maakt hem interessant voor toepassingen tegen malaria die veel goedkoper zijn dan pillen.

liever nog: van de planten moet een extract worden gemaakt, als een soort hoestdrankje. Zwart zette zich er de laatste jaren voor in.

De grote farmaceutische bedrijven willen er echter niet aan. „Dy wolle gewoan harren eigen djoere middels ferkeapje bliuwe, lykas Artanam. Us goedkeape alternatyf? Krijst der gewoan gjin poat my oan de grûn”, merkte Zwart. „Ik soe tinke dat dy bedriuwen foaral minsken better meitsje wolle. Mar se

hawwe ek oare belangen.” Zwart sloot zich daarom aan bij de stichting Steun Kansarmen Kameroen. Die heeft onder meer als doel *Artemisia* in Afrika alsnog aan de man te brengen. De armste doelgroep kan de dure pillen immers niet betalen. Het *Artemisia*-extract kan dan een goedkoop alternatief zijn.

De gemeente Achtkarspelen heeft zich als Millenniumdoel gesteld de kennis die over de plant op De Kruidhof aanwezig

is, over te brengen op jonge Afrikanen. Dat project wordt geleid door Zwart. Hij denkt €4000 nodig te hebben voor een pilotproject, waarmee jongeren in malariagebieden met de *Artemisia* aan de slag kunnen.

Ze moeten het Buitenposter wonderplantje zelf gaan kweken en er het medicinale extract van trekken. Zwart heeft goede hoop dat Afrikanen zo in de toekomst op grote schaal hun eigen goedkope malariamedicijnen kunnen maken.